

ADVIES

Ontwerp van het hulpbronnen- en afvalbeheerplan

5 juli 2018

Aanvrager	Leefmilieu Brussel
Aanvraag ontvangen op	4 juni 2018
Aanvraag behandeld door	Commissie Leefmilieu
Aanvraag behandeld op	23 mei, 6 en 21 juni 2018
Advies uitgebracht door de Plenaire zitting op	5 juli 2018

Vooraf

De Raad wijst er op dat hij verschillende adviezen in verband met het thema van het afvalbeheer heeft uitgebracht :

- Op 19 april 2018, het advies betreffende het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering ter wijziging van het BBHR van 1 december 2016 betreffende het beheer van afvalstoffen tot vaststelling van de modellen van de aangifteformulieren voor de belastingen bedoeld in artikels 40 en 41 van de ordonnantie van 14 juni 2012 betreffende afvalstoffen en houdende de aanstelling van de ambtenaren in het kader van de inkohiering, inning en invordering van deze belastingen ([A-2018-031-ESR](#)) ;
- Op 19 april 2018, het advies betreffende het voorontwerp van besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering betreffende de interventiemodaliteiten van het Gewestelijk Agentschap voor Netheid als exclusieve overheid belast met de fabricage en verdeling van de afvalzakken en containers aangeboden aan de ophaling ([A-2018-028-ESR](#)) ;
- Op 15 maart 2018, het advies betreffende het voorontwerp van ordonnantie houdende instemming met het samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest betreffende de coördinatie van het beleid inzake grensoverschrijdende overbrenging van afvalstoffen ([A-2018-022-ESR](#)) ;
- Op 15 juni 2017, het advies betreffende het ontwerpbestek voor de opmaak van het milieueffectenrapport betreffende het voorontwerp van het plan voor het beheer van grond- en afvalstoffen ([A-2017-044-ESR](#)) ;
- Op 18 mei 2017, het advies betreffende het voorontwerp van ministerieel besluit dat de soorten plastic zakken nader omschrijft die afwijken van het gebruiksverbod van de plastic zakken voor eenmalig gebruik bedoeld in artikel 4.6.2 van het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 1 december 2016 betreffende het beheer van afvalstoffen ([A-2017-033-ESR](#)) ;
- Op 7 juli 2016, het advies betreffende het voorontwerp van besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering betreffende het beheer van afvalstoffen ([A-2016-049-ESR](#)) ;
- Op 21 april 2016, het advies betreffende het voorontwerp van ordonnantie tot wijziging van de ordonnantie van 14 juni 2012 betreffende het afval ([A-2016-028-ESR](#)) ;
- Op 17 september 2015, het advies betreffende het voorontwerp van ordonnantie houdende wijziging van de ordonnantie van 19 juli 1990 houdende oprichting van het Gewestelijk Agentschap voor Netheid en houdende opheffing van het agglomeratiereglement van 19 december 2008 met betrekking tot de verwijdering via afvalophaling ([A-2015-057-ESR](#)) ;
- Op 21 mei 2015, het advies betreffende het voorontwerp van besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering tot wijziging van het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 4 september 2014 tot vaststelling van het model van aangifteformulier voor de belasting op het verbranden van afvalstoffen en houdende aanstelling van de ambtenaren in het kader van de inkohiering, de inning en invordering van deze belasting ([A-2015-031-ESR](#)) ;

- Op 19 maart 2015, het advies betreffende het voorontwerp van besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering betreffende de opslag en hantering van gewasbeschermingsmiddelen alsook het beheer van hun afval door professionele gebruikers ([A-2015-016-ESR](#)) ;
- Op 19 december 2013, het advies betreffende het voorontwerp van ordonnantie houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van... tussen het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest tot wijziging van het samenwerkingsakkoord van 4 november 2008 betreffende de preventie en het beheer van verpakkingsafval ([A-2013-075-ESR](#)) ;
- Op 1 juli 2013, het advies betreffende het ontwerp van Alliantie Werkgelegenheid-Leefmilieu - Derde as : Grond- en afvalstoffen ([A-2013-038-ESR](#)) ;
- Op 20 december 2012, het advies betreffende het voorontwerp van besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering tot wijziging van het besluit van 18 april 2002 betreffende het storten van afvalstoffen ([A-2012-065-ESR](#)) ;
- Op 19 januari 2012, het advies betreffende het voorontwerp van ordonnantie van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering houdende instemming met het Samenwerkingsakkoord tussen de Belgische Staat, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest betreffende de coördinatie van het beleid inzake invoer, uitvoer en doorvoer van afvalstoffen ([A-2012-004-ESR](#)) ;
- Op 20 oktober 2011, het advies betreffende het voorontwerp van ordonnantie « afvalstoffen » tot omzetting van de richtlijn 2008/98/EG en tot intrekking van de ordonnantie van 7 maart 1991 ([A-2011-035-ESR](#)) ;
- Op 16 december 2010, het advies betreffende het ontwerpbesluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering tot vaststelling van de tarifiering van de prestaties van het Gewestelijk Agentschap voor Nethheid ([A-2010-044-ESR](#)) ;
- Op 18 november 2010, het advies betreffende de ontwerpen van milieuovereenkomst betreffende de terugnameplicht van afgedankte elektrische en elektronische apparaten (AEEA), afgewerkte oliën die niet voor voeding bestemd zijn, afvalbanden, afgedankte voertuigen (AV) en vervallen geneesmiddelen ([A-2010-036-ESR](#)) ;
- Op 28 oktober 2010, het advies betreffende het voorontwerp van ordonnantie tot wijziging van de ordonnantie van 7 maart 1991 betreffende de preventie en het beheer van afvalstoffen en van de ordonnantie van 25 maart 1999 betreffende de opsporing, de vaststelling, de vervolging en de bestraffing van misdrijven inzake leefmilieu ([A-2010-031-ESR](#)) ;
- Op 21 september 2010, het advies betreffende het voorontwerp van besluit tot bepaling van de voorschriften voor de tenuitvoerlegging van de sorteerplicht voor andere afvalproducenten of houders dan gezinnen en voorontwerp van besluit betreffende de registratie van ophalers van niet-gevaarlijke afvalstoffen ([A-2010-021-ESR](#)) ;
- Op 8 juli 2010, het advies betreffende het ontwerpbesluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering betreffende de omzetting van richtlijn 2008/112/EG van 16 december 2008 tot wijziging van de richtlijnen 76/768/EEG, 88/378/EEG en 1999/13/EG van de Raad en de richtlijnen 2000/53/EG, 2002/96/EG en 2004/42/EG van het Europees Parlement en de Raad teneinde ze aan te passen aan verordening (EG) nr. 1272/2008 betreffende de indeling, etikettering en verpakking van stoffen en mengsels ([A-2010-017-ESR](#)) ;

- Op 22 april 2010, het advies betreffende het voorontwerp van ordonnantie tot wijziging van de ordonnantie van 7 maart 1991 betreffende de preventie en het beheer van afvalstoffen ([A-2010-006-ESR](#)) ;
- Op 14 mei 2009, het advies betreffende het ontwerp van besluit betreffende de erkenning en de betoelaging van verenigingen zonder winstbejag en de vennootschappen met sociaal oogmerk die actief zijn in de hergebruiksector ([A-2009-019-ESR](#)) ;
- Op 19 maart 2009, het advies betreffende het voorontwerp van besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering betreffende het beheer van afval van winningsindustrieën ([A-2009-008-ESR](#)) ;
- Op 19 februari 2009, het advies betreffende het voorontwerp van besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering tot wijziging van, wat batterijen en accu's evenals afgedankte batterijen en accu's betreft, het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 18 juli 2002 inzake de invoering van een terugnameplicht voor sommige afvalstoffen met het oog op hun nuttige toepassing of hun verwijdering, van het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 18 april 2002 betreffende het storten van afvalstoffen en tot opheffing van het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 17 juni 1993 betreffende de batterijen en accu's die bepaalde gevaarlijke stoffen bevatten ([A-2009-006-ESR](#)) ;
- Op 18 december 2008, het advies betreffende het ontwerp voor het vierde gewestelijk plan voor de preventie en het beheer van afvalstoffen en het milieueffectenrapport van dit ontwerp van plan ([A-2008-047-ESR](#)) ;
- Op 20 maart 2008, het advies betreffende het ontwerp van ordonnantie tot goedkeuring van het interregionaal samenwerkingsakkoord betreffende de preventie en het beheer van verpakkingsafval ([A-2008-010-ESR](#)) ;
- Op 20 maart 2008, het advies betreffende het ontwerpbestek betreffende het rapport over de milieueffecten van het gewestelijk plan voor het beheer en de preventie van afval (« afvalplan») ([A-2008-014-ESR](#)) ;
- Op 24 januari 2008, het advies betreffende het ontwerpbesluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering betreffende de overbrenging van afvalstoffen ([A-2008-002-ESR](#)) ;
- Op 3 september 2007, het advies betreffende het voorontwerp van besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering tot wijziging van het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 18 juli 2002 tot invoering van een terugnameplicht voor sommige afvalstoffen met het oog op hun nuttige toepassing of hun verwijdering ([A-2007-017-ESR](#)) ;
- Op 29 april 2004, het advies betreffende het voorontwerp van besluit betreffende de beheerders van afgedankte elektrische en elektronische apparatuur ([A-2004-011-ESR](#)) ;
- Op 29 april 2004, het advies betreffende het voorontwerp van besluit tot wijziging van het besluit van 18 juli 2002 tot invoering van een terugnameplicht voor sommige afvalstoffen met het oog op hun nuttige toepassing of verwijdering ([A-2004-012-ESR](#)) ;
- Op 17 oktober 2002, het advies betreffende het ontwerp van ordonnantie tot goedkeuring van het samenwerkingsakkoord houdende de invoering van de euro in het samenwerkingsakkoord van 30 mei 1996 betreffende de preventie en het beheer van het verpakkingsafval ([A-2002-023-ESR](#)) ;

- Op 15 februari 2001, het advies betreffende het voorontwerp van besluit tot invoering van een terugnameplicht voor bepaalde afvalstoffen met het oog op hun nuttige toepassing of verwijdering ([A-2001-003-ESR](#)).

Advies

1. Algemene beschouwingen

1.1 Coherentie met het stedenbouwkundig beleid en lokale aanpak

De Raad benadrukt het onlosmakelijk verband tussen het beleid inzake het beheer van afvalstoffen/hulpbronnen en het stedenbouwkundig beleid. Dit laatste moet immers verplicht voorzien in de bestemming van ruimten die nodig zijn voor de installatie van infrastructuren die de uitvoering van projecten inzake beheer van afvalstoffen/hulpbronnen mogelijk maken. **De Raad** vindt het op zijn minst noodzakelijk dat de bestaande en specifieke activiteitenzones in het GBP (GSI en havenzone) behouden blijven.

De Raad is van mening dat in het kader van de besprekingen over de installatie van toekomstige verwerkingscentra voor afvalstoffen/hulpbronnen een zo lokaal mogelijke aanpak moet worden ontwikkeld. Voor de meeste stromen zal het immers efficiënter zijn om over dergelijke centra te beschikken, die zo dicht mogelijk bij de te beheren stromen liggen.

Gelet op de stedenbouwkundige realiteit van ons Gewest en de onmogelijkheid om er alle stromen van afvalstoffen/hulpbronnen te verwerken, dringt **de Raad** er echter op aan dat er een beraadslaging zou worden gevoerd, alvorens op het grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest verwerkingscentra worden opgericht, teneinde er de economisch en ecologisch meest betekenisvolle centra te vestigen. In dat opzicht stelt hij voor om marktstudies te verrichten, waarin onder meer het potentieel, de beste beschikbare technologieën, de capaciteiten van andere Gewesten, ... worden geïdentificeerd. Bovendien vindt hij het opportuun om het doel na te streven om op het grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zeer arbeidsintensieve verwerkingscentra te vestigen. Dit denkproces moet in samenwerking met de andere Gewesten worden gevoerd.

Over het algemeen is **de Raad** van oordeel dat de geografische ligging van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de realiteit van de interregionale overdrachten van (inkomende en uitgaande) stromen van hulpbronnen/afvalstoffen in aanmerking moeten worden genomen om een zo relevant mogelijk beleid inzake het beheer van hulpbronnen/afvalstoffen in te stellen.

Tot slot dringt **de Raad** er ook op aan dat bij beslissingen over de oprichting en kalibratie van verwerkingscentra voor afvalstoffen/hulpbronnen rekening zou worden gehouden met de te verwachten evoluties van de stromen, en meer in het bijzonder met de afnames van de productie van afvalstoffen/hulpbronnen die het ontwerp van het hulpbronnen- en afvalbeheerplan (hierna « ontwerp van HABP ») nastreeft.

1.2 Voorbeeldfunctie van de overheden

De Raad is van oordeel dat elke maatregel die de voorbeeldfunctie van de overheden op het vlak van het beheer van afvalstoffen/hulpbronnen beoogt, van fundamenteel belang is in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, gezien het grote aantal overheden op zijn grondgebied en het grote aandeel van overheidsopdrachten in zijn economie.

Anderzijds is **de Raad** van mening dat overheden ook een stimulerende rol bij het verbeteren van het beheer van afvalstoffen/hulpbronnen kunnen spelen, met name met betrekking tot de bevordering en het groter gebruik van gerecycleerde materialen die (nagenoeg) dezelfde prestaties als nieuwe materialen kunnen leveren.

In dat opzicht is **de Raad** verheugd over het feit dat operationele doelstelling 4.2, die tot doel heeft « de overheden het goede voorbeeld te laten geven », in het ontwerp van HABP is opgenomen. In dat opzicht is **de Raad** van oordeel dat het engagement van de overheden die in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zetelen in het labelingproces Ecodynamische Onderneming of de terbeschikkingstelling van een groter aantal openbare afvalbakken die selectieve sortering mogelijk maken, goede voorbeelden vanwege de overheden zouden zijn.

Hoewel hij zich ervan bewust is dat dit vanuit praktisch oogpunt een echte uitdaging is, vindt **de Raad** het noodzakelijk om na te denken over de methodologie die moet worden ontwikkeld om circulariteit op een objectieve wijze als beoordelingscriterium in overheidsopdrachten op te nemen. Terwijl hij benadrukt dat het criterium van de « aankoop prijs » nu te vaak doorslaggevend is bij openbare offerteaanvragen, is **de Raad** van mening dat in het kader van overheidsopdrachten met betrekking tot het beleid inzake het beheer van hulpbronnen/afvalstoffen meer aandacht aan criteria zoals « totale kosten van eigendom » of « vermeden milieueffecten » zou moeten worden besteed.

1.3 Huishoudens en economische actoren

De Raad stelt vast dat een belangrijk deel van het ontwerp van HABP gericht is op de uitvoering van maatregelen om huishoudens te stimuleren hun afvalproductie te verminderen, of op zijn minst beter te beheren.

De Raad is van mening dat, om het succes van de op huishoudens gerichte maatregelen te waarborgen, er ook maatregelen op de economische actoren moeten zijn gericht om hen aan te moedigen meer producten en diensten aan te bieden (herstelling, eco-design, vermindering van het verpakkingsvolume, de mogelijkheid tot bulkaankoop, ...) die het toelaten aan huishoudens om hun afvalproductie te verminderen. Bovendien is hij van mening dat maatregelen ook rechtstreeks een vermindering (of een beter beheer) van de afvalstoffen/hulpbronnen van de economische actoren moeten beogen.

1.4 Praktijken op de werkplaats

In navolging van wat er in de scholen is voorzien, stelt **de Raad** voor om bewustmakingsacties te voeren en om concrete maatregelen op de werkvloer in te stellen. Hij is van mening dat deze moeten worden bepaald door de sociale overlegorganen erbij te betrekken, wanneer deze in de onderneming aanwezig zijn.

Bovendien is **de Raad** van mening dat er tussen de acties die op de werkplaats worden gevoerd en de maatregelen die huishoudens of scholen beogen, een coherentie nodig is die het HABP kan ondersteunen.

1.5 Obstakels bij de overgang naar een nieuw economisch model

Door naar een meer circulaire economie te streven, wil het ontwerp van HABP de instelling van nieuwe economische modellen stimuleren. Dit streven zal echter waarschijnlijk op enkele, meer bepaald wetgevende obstakels stuiten. In dat opzicht benadrukt **de Raad** het belang van de werkzaamheden die het onlangs ingestelde platform voor identificatie en wegwerking van de technisch-administratieve belemmeringen heeft verricht. Hij dringt erop aan dat de oplossingen die het mogelijk moeten maken om deze technisch-administratieve belemmeringen uit de weg te ruimen, die in het kader van de werkzaamheden van dit platform zullen worden voorgesteld, ten uitvoer worden gelegd.

1.6 Wetenschappelijke studies en concrete maatregelen

Het ontwerp van HABP kondigt 7 strategische doelstellingen aan, onderverdeeld in 22 operationele doelstellingen en 60 maatregelen. **De Raad** stelt vast dat een aantal van deze maatregelen voorziet in de uitvoering van studies om een beter inzicht in de Brusselse situatie te krijgen.

De Raad deelt deze wens om de wetenschappelijke kennis inzake afvalstoffen/hulpbronnen en meer bepaald inzake de specifieke situatie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest verder te verfijnen. Deze kennis is inderdaad een absolute voorwaarde om doeltreffende maatregelen te bepalen. Bovendien vindt hij het noodzakelijk om een wetenschappelijk erkende kennis te ontwikkelen, in zoverre deze ertoe kan bijdragen dat er over bepaalde thema's politieke consensus wordt bereikt.

Niettemin betreurt **de Raad** het dat hij in dit ontwerp van HABP maar weinig concrete maatregelen terugvindt.

1.7 Drie recyclagetechnieken

Krachtens de schaal van Lansink die aangeeft welke vormen van beheer van hulpbronnen/afvalstoffen prioritair moeten worden aangenomen (vastgelegd in Europese en Brusselse teksten) en om een overgang naar een meer circulaire economie mogelijk te maken, voorziet het gewestelijk beleid inzake het beheer van hulpbronnen/afvalstoffen dat zoveel mogelijk hulpbronnen/afvalstoffen die niet konden worden voorkomen, via een kanaal voor hergebruik of recyclage moeten worden verwerkt (ten nadele van verbranding en storting).

In deze context ruimt het ontwerp van HABP dan ook logischerwijs een grote plaats in voor recyclage. In dat opzicht stelt **de Raad** vast dat verschillende acties ofwel « mechanische » recyclage (verwerking van afvalstoffen met behulp van machines) of « organische » recyclage (productie van meststoffen of biogas door compostering/vergisting) beogen. Bijgevolg vestigt hij de aandacht op een derde mogelijke vorm van recyclage : « chemische » recyclage (chemische reacties die de scheiding van bestanddelen mogelijk maken). Hij betreurt het dat deze mogelijkheid in het ontwerp van HABP ontbreekt.

1.8 Inzamelingsysteem

De Raad benadrukt dat het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, ten opzichte van de resultaten die in de andere Gewesten werden behaald, bij de inzameling in alle stromen ondermaats presteert. Dit kan meer bepaald worden verklaard door een gebrek aan inzamelingsinfrastructuren (meer in het bijzonder containerparken), het belang van de informele inzameling of de zwakke punten van het gewestelijke controlesysteem (er zijn immers momenteel te veel aan de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid onderworpen actoren van de productketen die aan hun wettelijke verplichtingen ontsnappen). **De Raad** vraagt het Gewest dan ook om de wettelijke rapporteringsverplichting, zoals bepaald in de Brudalex, ten uitvoer te leggen.

In navolging van wat de gemeente Sint-Pieters-Woluwe sinds februari 2018 oplegt, stelt **de Raad** anderzijds voor om voor de containerparken de verplichting in te voeren om voorwerpen in goede staat terug te nemen alvorens ze worden gestort (naar het model van de kringloopcentra).

2. Bijzondere beschouwingen

STRATEGISCHE DOELSTELLING 1: VOOR EEN STRUCTUREREND KADER VAN HET HULPBRONNENAFVALSTOFFENBELEID ZORGEN

Operationele doelstelling 1.3 : Het mechanisme van de Uitgebreide Producentenverantwoordelijkheid optimaliseren

De Raad herhaalt dat producenten, in het kader van hun uitgebreide verantwoordelijkheid, al tal van acties ondernemen om reparatie en hergebruik aan te moedigen en te ontwikkelen. Bovendien

hebben deze acties betrekking op aanzienlijke hoeveelheden hulpbronnen/afvalstoffen. Hij is van mening dat deze inspanningen in het ontwerp van HABP tot uiting moeten komen.

Tot slot stelt **de Raad** voor dat het ontwerp van HABP de mogelijkheid zou overwegen om de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid te onderbreken wanneer een stroom « positief » wordt (d.w.z. wanneer de waarde van een afvalstof voldoende is om de recyclage ervan aan te moedigen en om een financiële ondersteuning van de verwerkingsketen van de betrokken stroom van hulpbronnen/afvalstoffen overbodig te maken). In dit specifieke geval is het immers niet langer nodig de producenten die voor deze stroom verantwoordelijk zijn, terugnameverplichtingen op te leggen, omdat zij er economisch belang bij zullen hebben om deze stroom als een hulpbron en niet langer als een afvalstof te beschouwen.

Operationele doelstelling 1.4 : Nieuwe kanalen ontwikkelen voor de nuttige toepassing van de hulpbronnen-afvalstoffen

De Raad stelt vast dat actie « KAN 6 » voorziet dat het opzetten van een systeem van uitgebreide producentenverantwoordelijkheid voor « huishoudelijk en bedrijfsmeubilair naar Frans voorbeeld » zal worden overwogen.

De Raad vraagt zich af welke redenen ertoe hebben geleid dat alleen het Franse model als te volgen voorbeeld werd beschouwd en wenst dat deze keuze in het ontwerp van HABP zou worden gespecificeerd. Tevens vraagt hij dat het ontwerp van HABP zich niet tot het Franse model zou beperken en de instelling van een systeem van uitgebreide producentenverantwoordelijkheid voor huishoudelijk en bedrijfsmeubilair zou overwegen, na een analyse van de goede praktijken en de doeltreffendheid in de buurlanden. Bovendien is hij van mening dat de eventuele instelling ervan in overleg met de betrokken sectoren moet plaatsvinden.

Operationele doelstelling 1.4 : Nieuwe kanalen ontwikkelen voor de nuttige toepassing van de hulpbronnen-afvalstoffen - « KAN 1 : De Regering zal het Brusselse model voor de nuttige toepassing van organisch afval preciseren »

De Raad neemt er akte van dat de vestiging van een biomethanisatiecentrum zal worden overwogen ingevolge studies aan de hand waarvan een Brusselse model voor de nuttige toepassing van organisch afval zal kunnen worden bepaald. Het gaat er meer bepaald om de voorwaarden te creëren die ons Gewest in staat stellen om :

- zich aan te sluiten op de context van de inwerkingtreding van de Europese verplichting tot instelling van een gescheiden inzameling van bioafval (uiterlijk op 31 december 2023) ;
- de Europese doelstellingen voor het aandeel van hernieuwbare energie in de energiemix van de Lidstaten te behalen.

Tijdens een informatiezitting op 14 maart 2018 heeft **de Raad** heel wat informatie ontvangen over de studies¹ naar het potentieel van biomethanisatie in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de mogelijkheid om in de hoofdstad een biomethanisatiecentrale te vestigen. Op basis daarvan heeft hij de werkzaamheden met het oog op een initiatiefadvies over dit thema aangevat. **De Raad** kan dan ook nu al de volgende opmerkingen formuleren.

¹ « Potentiels de biodéchets collectables à Bruxelles » Andrea Bortolotti, ULB, 2017

« Retour d'expériences - biométhanisation des déchets municipaux - Facteurs de succès », Nicolas Scherrier, ACR+, 2017

Uiteenzetting van het « Phosphore »-project, Simon Demuynck, Centre d'Ecologie Urbaine, lopend onderzoek

« Etude de faisabilité d'implantation d'une unité de biométhanisation à Bruxelles » - Andrea Bortolotti, ULB, lopend onderzoek
De Raad heeft heel wat informatie ontvangen aangaande de onderzoeken naar het potentieel van bioafval.

Over de impact van de installatie van een biomethanisatiecentrale op de mobiliteit

De Raad dringt erop aan dat de potentiële impact van de vestiging van een biomethanisatiecentrale op de mobiliteit binnen het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zorgvuldig zou worden bestudeerd. In dat opzicht lijkt hem een studie naar de mogelijke toename van het wagenpark voor organisch afval noodzakelijk.

Zodra deze effecten geïdentificeerd zijn, vindt **de Raad** het van fundamenteel belang om oplossingen te definiëren en uit te voeren om de negatieve effecten op de mobiliteit binnen het Brussels Hoofdstedelijk Gewest te verminderen of zelfs weg te werken, in zoverre dit probleem er al zeer nijpend is.

De Raad is op zijn minst van mening dat de vestiging van een biomethanisatiecentrale op het grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest de huidige situatie in geen geval mag verslechteren. In dat opzicht is hij van oordeel dat indien er organisch afval in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zou worden ingevoerd, voorrang aan het vervoer over water of per spoor zou moeten worden gegeven.

Over de bepaling van de vestigingsplaats die de grootste doeltreffendheid toelaat

Net als de kwestie van de kalibratie ervan (zie hierna), houdt de beslissing aangaande de vestigingsplaats van een biomethanisatiecentrale ook een belangrijk strategisch aspect in. Deze beslissing zal meer bepaald een impact op de mobiliteit van, naar en rond de biomethanisatiecentrale hebben.

Bijgevolg dringt **de Raad** erop aan dat (in overleg met de andere Gewesten) de beste vestigingsplaats voor een biomethanisatiecentrale zorgvuldig zou worden bestudeerd. Hij is van mening dat deze kwestie moet worden aangepakt door de voortzetting van de samenwerking met de in Ieper gevestigde biomethanisatiecentrale te overwegen. Hij herhaalt hier overigens de algemene beschouwingen die hij onder de titel « Coherentie met het stedenbouwkundig beleid en lokale aanpak » heeft geformuleerd.

Bovendien zal de keuze van de vestigingsplaats ook een impact hebben op de mogelijkheden voor industriële symbiose, in zoverre deze afhankelijk is van de nabije aanwezigheid van complementaire actoren. In dat opzicht herhaalt **de Raad** dat hij voorstander is van zoveel mogelijk projecten van het type Irisphere, teneinde meer concrete voorbeelden van industriële symbiose in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest te hebben (zie [A-2016-083-ESR](#)). Hij benadrukt dat industriële symbiose, om zo efficiënt mogelijk te zijn, zo voorafgaandelijk mogelijk aan het project moet worden overwogen. **De Raad** stelt dan ook voor om na te gaan of het project van de biomethanisatiecentrale zou kunnen aansluiten op een bredere visie op industriële symbiose met andere actoren. Waar nodig zal een dialoog moeten worden aangemoedigd met de actoren waarvan is bepaald dat zij een mogelijke aanvulling op een biomethanisatiecentrale vormen, om hen ervan te overtuigen in een project van industriële symbiose te investeren.

Over de gepaste kalibratie

Volgens de Raad is een goede kalibratie van een biomethanisatiecentrale van primordiaal belang, in zoverre :

- een onderkalibratie de centrale, ondanks de gedane investering, weinig of niet nuttig zou maken ;
- overkalibratie ertoe zou aanzetten om er een maximale hoeveelheid organisch afval te verwerken (met name door de invoer van organisch afval uit de andere Gewesten), wat een negatief effect zou kunnen hebben op de mobiliteit (omwille van het bijkomende wagenpark), alsook op de plaatselijke initiatieven (bijvoorbeeld de wijkcomposteringen).

Indien de beslissing zou worden genomen om een biomethanisatiecentrale in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest te vestigen, dringt **de Raad** erop aan dat zo snel mogelijk op wetenschappelijke wijze de beste kalibratie zou worden bepaald (meer bepaald door het potentieel van het organisch afval dat voor de biomethanisatiecentrale in aanmerking komt, nauwkeurig te bestuderen en door rekening te houden met de verwachte evoluties in deze stroom), aan de hand van een brede raadpleging van de betrokken actoren in een logica van medeconstructie en na een analyse van het potentieel en de behoeften op het niveau van het hoofdstedelijk gebied. Hij is van mening dat de kalibratie van de mogelijke Brusselse biomethanisatiecentrale enerzijds zou moeten beantwoorden aan de behoeften van het Gewest, maar anderzijds de voortzetting van de huidige lokale initiatieven mogelijk zou moeten maken.

Over het kosten-/batenonderzoek

De Raad vindt de verrichting van een kosten-/batenstudie inzake de vestiging van een biomethanisatiecentrale op het grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van fundamenteel belang. Er dient met name te worden nagegaan of een verdere samenwerking met de biomethanisatiecentrale van Ieper, om er Brussels organisch afval te verwerken, vanuit economisch oogpunt niet de beste optie is. Deze analyse moet ook rekening houden met sociale (arbeidsintensiteit, ...) en milieuaspecten (impact van het afvalwagencentrale tot Ieper, noodzaak om zich aan te sluiten op de Europese doelstellingen inzake de productie van hernieuwbare energie, ...).

Indien deze samenwerking ingevolge deze analyse zou worden voortgezet, zou **de Raad** het noodzakelijk vinden om een methodologie te bepalen aan de hand waarvan het Brusselse aandeel organisch afval dat in de centrale van Ieper wordt verwerkt, kan worden onderscheiden in de statistieken die worden verstrekt aan de instanties die zijn belast met het toezicht op de naleving van de Europese doelstellingen inzake hernieuwbare energie.

Over de vrees voor mogelijke overlast

De Raad meent dat, net zoals andere grootschalige projecten, de eventuele vestiging van een biomethanisatiecentrale op het grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zou kunnen worden afgeremd omwille van de vrees voor overlast die dit soort installaties met zich meebrengt.

De Raad is van mening dat overleg met de actoren die bij dit project betrokken zijn, zo nodig verplicht moet worden ingevoerd. Anderzijds dringt hij erop aan dat deze actoren relevante antwoorden en doeltreffende oplossingen zouden worden voorgesteld om deze vrees te beperken (of weg te nemen).

De Raad vindt dit een onmisbare factor voor het welslagen van een dergelijk project.

Over de impact van de installatie van een biomethanisatiecentrale op de groenestroomcertificaten die de verbrandingsoven worden toegekend

Als preambule bij de beschouwingen die onder deze titel worden geformuleerd, verduidelijkt **de Raad** dat hij uitgaat van de veronderstelling dat de Brusselse verbrandingsoven vandaag groenestroomcertificaten wordt toegekend. In dit advies spreekt hij zich dan ook niet over de opportuniteit van deze beslissing uit.

Een overbrenging van de organische afvalstroom naar een biomethanisatiecentrale (al dan niet gevestigd op het grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest) zal logischerwijze een vermindering meebrengen van de hoeveelheden organisch afval die in Neder-Over-Heembeek worden verbrand. Welnu, **de Raad** benadrukt dat de toekenning van groenestroomcertificaten aan de verbrandingsoven nu net afhankelijk is van het feit dat organisch afval daar wordt verbrand. Bovendien is hij van mening dat een eventuele overbrenging van de organische afvalstroom van de verbrandingsoven naar een biomethanisatiecentrale niet ten koste van de optimale werking van de verbrandingsoven mag gaan. Hij vraagt dus dat de behoeften van de verbrandingsoven, met name op het vlak van organisch afval, voor de werking ervan nauwkeurig zouden worden geanalyseerd.

Gezien de grote bedragen die deze groenestroomcertificaten vertegenwoordigen (ongeveer 10 miljoen euro per jaar), is **de Raad** van mening dat men aandachtig moet zijn voor de effecten die deze mogelijke verandering in het beheer van de organische afvalstroom met zich meebrengt. Hij voegt eraan toe dat deze effecten meer in het bijzonder zullen moeten worden geanalyseerd, indien ervoor zou worden gekozen om de biomethanisatiecentrale buiten het Brussels Hoofdstedelijk Gewest te vestigen of indien de beheerder van de biomethanisatiecentrale van deze van de verbrandingsoven zou verschillen.

Over de samenstelling van het gas

De Raad zou willen weten of de kwaliteit van het door de biomethanisatiecentrale geproduceerde gas een directe injectie in het bestaande netwerk zou toelaten. Hij meent dat deze mogelijkheid het project van de biomethanisatiecentrale een reële meerwaarde zou geven.

STRATEGISCHE DOELSTELLING 2 : DE CONSUMPTIEPRAKTIJEN VAN DE GEZINNEN VERANDEREN EN HEN ERTOE AANSPOREN OM VOOR AFVALLOOSHEID TE GAAN

Operationele doelstelling 2.1. : De bewustwording van de burgers met betrekking tot de milieu-impact van hun manier van leven laten evolueren - « GEZ 2 : Ongeadresseerd drukwerk beperken »

De Raad neemt er akte van dat het ontwerp van HABP voorziet in een verbod op de verdeling van reclaimedrukwerk in brievenbussen, tenzij er een « ja reclame »-sticker op is aangebracht. Hij meent dat, alvorens hierover een beslissing te nemen, deze maatregel moet worden geanalyseerd rekening houdend met enerzijds de potentiële sociaaleconomische gevolgen (met name het mogelijke verlies van laaggeschoolde banen) en, anderzijds de analyse van de beslissing van het Waals Gewest.

Tevens vraagt **de Raad** om de mogelijke effecten van deze maatregel op de handel, de lokale economie en de financiering van de gemeenten te evalueren. Voor veel buurthandelaars is communicatie via de verdelingen van folders immers een betaalbare en gerichte optie. Reclaimedrukwerk is immers een bron van verkeer naar het plaatselijke verkooppunt en verbetert het bezoek aan de buurtwinkels.

De Raad vindt het eveneens noodzakelijk om de mogelijkheid te overwegen om het huidige « stop reclame »-systeem te handhaven door het te verbeteren aan de hand van een grotere regulering en responsabilisering van de verdelers (beperking van de plastic omhulsels van folders, verbod op het neerleggen van stapels folders aan de ingang van gebouwen, ...) en het engagement van alle betrokken sectoren. Zo nodig zal ook op grotere schaal over dit systeem moeten worden gecommuniceerd, met name via een ruime verspreiding van de sticker « stop reclame » (in winkels, postkantoren, scholen, bedrijven, ...).

STRATEGISCHE DOELSTELLING 4 : DE CONSUMPTIEPRAKTIJEN VAN DE PROFESSIONELE ACTIVITEITEN VERANDEREN EN HEN ERTOE AANSPOREN OM VOOR AFVALLOOSHEID TE GAAN

Operationele doelstelling 4.1. : Het circulaire beheer van hulpbronnen en afvalstoffen binnen de economische activiteiten, de niet-marktactiviteiten en de openbare sector verbeteren

De Raad vraagt om de selectieprocedure te verduidelijken die wordt bepaald in maatregel « PRO2 », die betrekking heeft op de naleving van de verplichting tot het afsluiten van een contract en de sorteerplicht voor de producenten van niet-huishoudelijk afval.

Maatregel « PRO 3 » wil het label Ecodynamische Onderneming gebruiken als een instrument om goede praktijken en innovatie inzake duurzame consumptie en afvalbeheer te bevorderen. Hoewel **de Raad** het interessant vindt om deze doelstelling in het kader van dit label na te streven, dringt hij er tegelijkertijd op aan dat het multi-thematische aspect ervan behouden blijft.

Anderzijds dringt **de Raad** erop aan dat de vertegenwoordigers van de werknemers daadwerkelijk zouden worden betrokken bij de vaststelling van de goede milieupraktijken van de onderneming, teneinde de doeltreffendheid te verzekeren van het sociaal overleg dat in het kader van de procedure voor de toekenning van het label Ecodynamische Onderneming is voorzien. Hij meent dat deze dialoog zo nodig binnen de sociale overlegorganen van de ondernemingen moet plaatsvinden (met name via de CPBW's of de ondernemingsraden). Hij is van mening dat een betrokkenheid van alle actoren van de onderneming van cruciaal belang is voor het welslagen van de acties die in het kader van de milieulabeling/-certificering worden overwogen.

Bovendien is **de Raad** van mening dat het label Ecodynamische Onderneming een beperkte geldigheidsduur moet hebben om zijn doel te bereiken (het aanmoedigen van geleidelijke en voortdurende verbetering van de milieuprestaties van de ondernemingen). Hij acht het immers onwaarschijnlijk dat een labeling van onbepaalde duur de tenuitvoerlegging van nieuwe acties en de voortdurende verbetering zal stimuleren. Zo nodig vraagt hij dat de geldigheidsduur van het label Ecodynamische Onderneming langer zou duren dan één jaar en na raadpleging van de economische actoren zou worden vastgesteld.

Tot slot is **de Raad** van mening dat de nieuwe versie van dit label toegankelijk moet blijven voor alle soorten ondernemingen en meer in het bijzonder voor de ondernemingen van het industriële type. Dit gelet op de impact van het label in termen van imago en financiën (deze labeling kan een rol spelen bij het aanvragen van subsidies).

Operationele doelstelling 4.2.: De overheden het goede voorbeeld laten geven

De Raad herhaalt zijn beschouwing betreffende de voorbeeldfunctie van de overheden, die hij onder de titel « algemene beschouwingen » heeft geformuleerd.

STRATEGISCHE DOELSTELLING 5 : DE OVERGANG VAN DE BOUWSECTOR NAAR EEN CIRCULAIR BEHEER VAN HULPBRONNEN EN BOUWAFVAL VOORTZETTEN

De Raad drukt zijn verbazing uit bij het lezen van de doelstellingen die dit ontwerp van HABP voor de bouwsector bepaalt. Hoewel deze overeenstemmen met de Europese doelstellingen, benadrukt **de Raad** niettemin dat de doelstellingen van het ontwerp van HABP minder ambitieus zijn dan deze die in het vorig gewestelijk afvalbeheerplan werden vastgesteld.

De Raad is zich ervan bewust dat :

- hoe meer de actoren hun afvalproductie verminderen, hoe moeilijker het is om de restafvalfracties te recyclen ;
- het moeilijk is om aan de hand van relevante indicatoren de vermeden hoeveelheden afval te kwantificeren en inzicht te krijgen in de inspanningen die de actoren van de sector in die zin hebben geleverd (terwijl preventie juist vanuit milieuoogpunt gunstiger is).

De Raad betreurt echter dit gebrek aan ambitie en is van oordeel dat dit een slecht signaal is voor deze sector, terwijl er al heel wat acties in gang werden gezet. Hij meent dat het ontwerp van HABP op dit vlak ambitieuzer moet zijn en op zijn minst de doelstellingen van het vorig gewestelijk afvalbeheerplan moet overnemen. Dit meer bepaald gelet op het belang van de door deze sector gegenereerde (inkomende en uitgaande) stromen in de analyses inzake het Brussels stedelijk metabolisme.

Tot slot vindt **de Raad** het noodzakelijk om na te denken over de manier waarop de « recyclagepercentages » worden berekend, met name opdat de methodologie meer rekening zou houden met preventie en hergebruik. Hij is immers van mening dat alle maatregelen die worden genomen om de productie van afvalstoffen te voorkomen of om ze op hergebruik voor te bereiden, in aanmerking moeten worden genomen bij de evaluatie van de inspanningen die werden geleverd om het beheer van hulpbronnen/afvalstoffen te verbeteren.

Operationele doelstelling 5.2 : Experimenteren met en het verder uitbouwen van de praktijk van de selectieve afbraak met het oog op het hergebruik van materialen in de bouwsector - « BSA 3 : De hergebruikkanalen stimuleren »

De Raad merkt op dat, in het kader van deze maatregel, de ontwikkeling van platformen voor hergebruik van materialen zal kunnen worden overwogen om de creatie van een keten voor hergebruik van bouwmaterialen in Brussel te stimuleren. Hij vraagt om erover te waken dat het aantal platformen zich niet vermenigvuldigt en om deze zo nodig te rationaliseren. Anderzijds benadrukt hij dat « OPALIS » al verschillende actoren van de bouwsector verenigt en van plan is om het gebruik van hergebruikte materialen in bouw- en renovatieprojecten te vereenvoudigen. Bovendien juicht hij de deelname toe van Brussel Leefmilieu als partner in het Europese project « Buildings as Material Banks », dat ernaar streeft om de bouwsector naar een circulair model te laten evolueren.

Operationele doelstelling 5.2 : Experimenteren met en het verder uitbouwen van de praktijk van de selectieve afbraak met het oog op het hergebruik van materialen in de bouwsector - « BSA 4 : Bijdragen tot de aanpassing van de normen voor bouwproducten »

De Raad neemt er akte van dat deze maatregel voorziet dat het Brussels Hoofdstedelijk Gewest bijdraagt « tot de goedkeuring van gunstige productnormen voor materialen afkomstig van de selectieve afbraak en voorbereid voor hergebruik ».

De Raad wijst erop dat de wens om selectieve afbraak en hergebruik van producten in de bouwsector te bevorderen niet beperkt mag blijven tot een herziening van de momenteel geldende productnormen. De economische actoren van de bouwsector (architecten, aannemers, ...) die hun klanten een garantie van tien jaar moeten bieden, moeten immers zeker zijn van de kwaliteit van de gebruikte producten. De beoogde problematiek heeft dus meer in het algemeen betrekking op de kwestie van de certificering van de kwaliteit van de op de markt gebrachte producten.

Anderzijds benadrukt **de Raad** dat men, om het gebruik van materialen afkomstig van hergebruik aan te moedigen, de belemmeringen voor de toegang tot de markt voor deze materialen dient weg te nemen, meer voor materialen afkomstig uit hergebruik dient te sensibiliseren en technologische innovatie dient aan te moedigen. In dat opzicht herinnert hij aan de stimulerende rol die de overheid hierbij kan spelen (zie hierboven). Bovendien benadrukt hij de noodzaak om het publiek bewuster te maken van de kwaliteit van gerecycleerde materialen, meer bepaald aangaande de gelijkwaardige prestaties van deze materialen.

De Raad benadrukt ook dat moet worden voorkomen dat er obstakels, met name van wetgevende aard, worden gecreëerd die extra kosten voor de productie van gerecycleerde materialen met zich meebrengen. In dat opzicht herhaalt hij zijn algemene overweging die hij heeft geformuleerd onder de titel « Obstakels bij de overgang naar een nieuw economisch model », waarin het belang wordt benadrukt van de werkzaamheden die het onlangs ingestelde platform voor identificatie en wegwerking van de technisch-administratieve belemmeringen heeft verricht.

Operationele doelstelling 5.3 : De kwantiteit en kwaliteit van de sortering en de recyclage van bouw- en afbraakafval verbeteren

De Raad staat positief tegenover het feit dat er in het kader van maatregel « BSA5 : De sortering en de recyclage van bouw- en afbraakafval ondersteunen en bevorderen » een beraadslaging over de problematiek van het verlies van de status van afval wordt voorzien. Deze maatregel voorziet immers dat er « voor bepaalde stromen (in eerste instantie granulaten, zand en uitgegraven aarde) erkende criteria voor een verlies van de status van afval zullen worden uitgewerkt ».

In dat opzicht dringt **de Raad** erop aan dat er ook zou worden nagedacht over de mogelijkheden om het verlies van de status van afval in andere stromen dan deze die door de bouwsector worden gegenereerd, te herzien.

Operationele doelstelling 5.5 : De nieuwe circulaire praktijken binnen de bouwsector op grote schaal en structureel uitrollen

De Raad neemt er akte van dat maatregel « BSA8 : De goede praktijken verspreiden en de opleiding rond de nieuwe technieken ondersteunen » van het ontwerp van HABP « de informatieverstrekking, de sensibilisering en de opleiding van de bouwsector, bouwmeesters en bouwheren rond de nieuwe praktijken (eco-ontwerp en hergebruik via de architectuurscholen, speciale technieken via de centra voor beroepsopleiding) » wil ondersteunen.

Hoewel hij het opportuun vindt om, bij wijze van voorbeeld, de noodzaak te vermelden om een betere opleiding inzake nieuwe praktijken te ondersteunen door eco-ontwerp en hergebruik specifiek te bepalen, dringt **de Raad** niettemin aan op de volgende elementen :

- de problematiek van het afvalbeheer zou vanwege het transversale karakter ervan moeten worden geïntegreerd in alle opleidingen die de actoren van de bouwsector worden verstrekt ;
- het ontwerp van HABP moet explicieter aangeven dat eco-ontwerp en hergebruik bij wijze van voorbeeld worden vermeld. Dit opdat het ontwerp van HABP de thema's die in het kader van deze opleidingen aan bod kunnen komen, niet tot de nieuwe praktijken op het gebied van afvalbeheer zou beperken.

STRATEGISCHE DOELSTELLING 6 : DE NIEUWE ECONOMIE VAN HET DUURZAME HULPBRONNENBEHEER ONTWIKKELEN EN STRATEGISCHE DOELSTELLING 7 : DE ACTIE VAN DE OPENBARE EN PRIVATE AFVALPROFESSIONALS PLANNEN EN BEGELEIDEN OM AAN DE BEHOEFTE VAN HET GEWEST TEGEMOET TE KOMEN

De Raad stelt vast dat de strategische doelstellingen 6 en 7 de sociale economie een grote plaats toebedelen. Hoewel hij het belang van de sociale economie erkent, vraagt **de Raad** dat alle economische actoren, zowel profit als non-profit, die actief zijn in de sector van hergebruik, recyclage en verwerking van hulpbronnen/afvalstoffen, bij de verwezenlijking van de doelstellingen van dit ontwerp van HABP zouden worden betrokken.

*
* *